

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Статистичний збірник «Капітальні інвестиції в Україні». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Звіт НБУ. Макроекономічний та монетарний огляд. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=54560774>
3. ЗУ «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць від 06.09.2012 № 5205-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>

УДК: 336.71

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ НАГЛЯДУ НА ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВ

Л. С. Тришак

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: fin@nung.edu.ua*

В умовах глобалізаційних процесів для банківських установ України вкрай важливим є міжнаціональний характер їхньої діяльності, що передбачає крім контролю з боку НБУ запровадження міжнародних стандартів нагляду. Проте, ще до середини 80-х років минулого століття у світовій практиці не було єдиного підходу до встановлення та дотримання певних показників достатності капіталу. Розбіжності з цього питання мали місце не лише між окремими країнами, а й між провідними банками та банківськими регуляторами всередині кожної країни. Найбільший внесок у розвиток регулювання банківської діяльності та банківських ризиків зробив Базельський комітет, який діє при Банку міжнародних розрахунків в м. Базелі.

Основними угодами про капітал Базельського комітету є: “Міжнародне наближення визначення капіталу та нормативів капіталу” (Базель I, 1988р.), що передбачає вимоги до формування й оцінки регулятивного капіталу і кредитного ризику; “Поправка щодо врахування ринкових ризиків” (1996р.); “Основні принципи ефективного банківського нагляду” (1997р.); “Нова концептуальна основа Угоди про капітал” (Базель II, 2004р.), яка посилила вимоги до оцінки кредитного, ринкового та операційного ризиків під час розрахунку мінімальних вимог до капіталу; “Базель III: Загальні регуляторні підходи до підвищення стійкості банків і банківських систем” та “Базель III: Міжнародні підходи до вимірювання ризику ліквідності, стандарти і моніторинг” (Базель III, 2010 р.).

Відзначимо, що положення Базель I стали основою формування системи регулювання банківської діяльності України, які зберігаються і до сьогодні, та закладені в Законі України “Про банки і банківську діяльність”, а їх застосування - в Інструкції НБУ “Про порядок регулювання діяльності банків в

Україні” від 28.08.2001 р. № 368. Зокрема, визначено сутність поняття “регулятивний капітал”, його призначення та складові, а також виділено, що регулятивний капітал є одним із найважливіших показників діяльності банків, основним призначенням якого є покриття негативних наслідків різноманітних ризиків, які банки беруть на себе в процесі своєї діяльності. Регулятивний капітал складається з основного та додаткового капіталу, що рівнозначні капіталу першого та другого рівнів за Базелем I. А також такі вимоги Базель I як обсяг капіталу другого рівня не може перевищувати 100% капіталу першого рівня, а обсяг субординованого боргу - 50% капіталу першого рівня закріплені у вітчизняному банківському законодавстві.

Базель II запровадив новий концептуальний підхід до банківського нагляду.

Основною відмінністю Базель II від попередньої угоди Базель I є облік з метою визначення достатності капіталу не тільки кредитного та ринкових, а й операційного ризиків.

Для наближення банківської системи України до міжнародних стандартів та підвищення безпеки банківської діяльності, Національний банк України продовжує роботу щодо впровадження ключових документів Базельського комітету з банківського нагляду: “Основних принципів ефективного банківського нагляду” та “Міжнародного наближення оцінки капіталу і стандартів капіталу” (Базель I).

Наступним кроком Національного банку України у наближенні банківської системи України до міжнародних стандартів було започаткування роботи щодо підготовки поетапного запровадження нового документа Базельського комітету з банківського нагляду “Міжнародне наближення оцінки капіталу і стандартів капіталу: переглянута концептуальна основа” (Базель II), основними цілями якого є перетворення порядку оцінки капіталу на більш точний і чутливий до ризику процес та сприяння кращій практиці управління банківськими ризиками.

Головною метою нових банківських стандартів капіталу і ліквідності (Базель III) є підвищення якості, прозорості й удосконалення структури банківського капіталу, розширення практики покриття ризиків капіталом і стимулювання заходів щодо створення його резервних запасів. Базель III є доповненням до попередніх документів та удосконалює їх, а не скасовує.

Зазначимо, що однією із ключових відмінностей Базеля III є перехід від рекомендаційного характеру критеріїв попередніх стандартів до жорсткіших вимог, обов’язкових для виконання.

Оновлені вимоги Базель III фундаментально зміцнюють міжнародні банківські стандарти та мають низку переваг над Базель II, що стосуються посилення вимог до величини і якості власного капіталу, механізму регулювання та достатні часові рамки для переходу на нові стандарти.

Отже, важливою умовою функціонування на ринку фінансово стійких і надійних вітчизняних банків, з власними стратегіями та бізнес- моделями, які повноцінно виконуватимуть функції фінансового посередника відповідно до

потреб економічного розвитку незалежно від імовірних збурень у фінансовому середовищі в умовах глобалізаційних процесів є адаптація міжнародних стандартів банківського нагляду, що зорієнтовані на забезпечення процесу капіталізації банківських установ за допомогою нормативно-правової, організаційної та методичної документації.

УДК 638.36

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ У КОРПОРАЦІЯХ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ

І. Г. Фадєєва

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: i.fadyeyeva@gmail.com

Кравченко Н. В.

ПАТ «Укртрансгаз»

Незважаючи на позитивну динаміку розвитку, існує ряд проблем, які перешкоджають підвищенню виробничого потенціалу нафтогазового комплексу України.

За оцінками експертів, наслідком недостатньо розвинутої правової бази та інституційних основ бізнесу є непрозорість і ненадійність контрактів, низький рівень розкриття фінансової інформації, а також непередбачуваність змін у системі регулювання та оподаткування.

Основним конкурентним недоліком вітчизняних нафтових корпорацій є те, що результати їх діяльності значною мірою залежать від змін податкової системи країни. Існуюча система оподаткування призводить до диференціації рівнів податкового навантаження існуючих і новостворених нафтогазових підприємств, що перешкоджає їх ефективній діяльності.

Одним із шляхів підвищення ефективності діяльності є вдосконалення системи управління фінансами нафтогазових підприємств.

Проведені дослідження показали, що такі фінансові показники як коефіцієнт ліквідності, довгострокові зобов'язання, ринкова вартість акції, співвідношення «ціна/прибуток», недостатньо характеризують ефективність діяльності нафтогазових корпорацій.

Аналіз показав, що за допомогою системи «директ-костинг» можна виявити види робіт з вищою рентабельністю. Проте розподіл витрат на постійні та змінні за цією системою, ускладнюється тим, що в основному витрати на нафтогазових підприємствах є на півзмінними.

У зв'язку з цим, як альтернативу системі «директ-костинг», запропоновано систему фінансового контролінгу, яка включає в себе:

- створення у корпорації підрозділів – центрів відповідальності;
- постановка цілей і завдань цим підрозділам;
- оцінка ефективності діяльності підрозділів.